

Lapse ärakuulamine soosib koostööd

ANNE VANN

montessoriõpetaja

See, kelle arvamust me kuulda võtame, sõltub meie oma valikutest, tõlgitsemistest, kogemustest, teadmistest ja motivatsioonist.

Lapsed vajavad täiskasvanuid, vajavad ka seda, et neid kuulda võetaks. "Sa oleksid võinud valida endale mõne muu ameti kui töölkäimine!" ütles poeg emale. Ta ei jaksanud enam ema töölt koju oodata ja oma muret üksinda kanda.

Hiljuti palus väike sõber tänaval postkastide juures minult võtit ukse avamiseks. Suurte jõupingutustega said lehed postkastist võetud ja uks uuesti lukku keeratud. Aga peamine oli mu sõbra rõõm ja üllatus, millega ta pöördus tagasi oma mängukaaslaste juurde. "Kujutage ette, tädi andis mulle oma võtit luku keeramiseks!" Need postkastid on saanud meie kohtumispaiaks, kus oleme vestelnud maailma asjadest.

Hoiduge kommentaaridest

Maria Montessori on öelnud: "Kes puutub kokku lapsega, see puutub kokku kõige õrnema poolega maailmast." Montessoril oli selge ja väljakujunenud pilt lapsest, mis on aluseks kogu ta pedagoogikale: laps on iseseisev ja loov isiksus. Kasvatus põhineb usul lapse headusesse.

Meile, eestimaalastele, on kindlasti arusaadavam ja selgem Astrid Lindgreni õpetus: "Andke lastele armastust, armastust ja veel rohkem armastust, siis järgneb hea käitumine iseenesest!"

Igapäevaelus jääb puudu seda, mida meie lapsed järjest rohkem vajavad: mõistmist, toetamist, usaldamist, vabadust, ärakuulamist. Vabadus tähendab ka seda, et lapsel on täiskasvanu, kellele ta üldse usaldaks midagi öelda.

On olukordi, kus laps vajab tõepoolest ainult ärakuulamist, mitte täiskasvanute kommentaare. Tal on selleks õigus. Võib ju oodata vestluse lõpuni ja alles siis küsida lapselt, kas ta tahaks ka täiskasvanu arvamust kuulda. Kui laps vastab, et ei soovi, siis võiks sel korral oma arvamuse enda teada jätta. On asju, mida ainult laps näeb ja kuuleb, seepärast ei või me selle kohta öelda, et me teame paremini.

Lastele on omane ettekujutlusvõime, mis on nende arengu loomupä-

Laps vajab pigem ärakuulamist kui täiskasvanu kommentaare.

PRIIT SIMSON

rane looduslik osa. Vahel soovivad nad vastuseid ka sellistele küsimustele, et mis juhtuks, kui elevandid toaseinal olevalt pildilt tuleks meile siia tuppa külla. Neile küsimustele ei ole olemas valmis vastuseid. Neid otsivad ja leiavad lapsed koos täiskasvanuga. Selliselt saab laps võimaluse avaldada oma arvamusi ja väikesi elukogemusi.

Laps kuulub iseendale

Kellele lapsed kuuluvad? Oluline on, et lapsed kuuluksid ennekõike iseendale. Suhted täiskasvanutega peaksid olema rajatud just ärakuulamisele. Sõnad on sageli kommenteerivad, riidleavad, käskivad ja ennustavad. Võiks aga olla hoopis soosivad, soojad, tundeid avaldavad, tasakaalustavad.

Kui me pöördume lapse poole rahuliku hääletooniga "Mul on sulle midagi öelda" või "Ma teadsin, et sa saad sellega hakkama!", siis saabub tasapisi usaldus ja lapski õpib kuulama, nägema ka teiste silmadega.

Aga veelgi olulisem – mõistma, et igapäevaelu ja looduse tasakaal sünnib lugematutest koostöödest, milles on eriline osa lihtsalt lapse arvamuse ärakuulamisest.